

ПРАВИЛНИК О СТАНДАРДИМА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

На основу члана 11. став 1. тач. 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15-аутентично тумачење, 68/15 и 87/16), Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25.04.2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК О СТАНДАРДИМА И ПОСТУПКУ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за акредитацију високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Поступку акредитације високошколских установа (у даљем тексту: акредитација) подлежу све високошколске установе у Републици.

Члан 3.

Поступак акредитације спроводи се на захтев министарства надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство), оснивача, односно саме високошколске установе.

У име високошколске установе захтев из става 1. овог члана подноси пословодни орган, по претходно донетој одлуци стручног органа.

Захтев за акредитацију се подноси Комисији за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија), преко Министарства, а на обрасцу чију садржину утврђује Комисија.

Члан 4.

Уз захтев за акредитацију доставља се документација која је сачињена према упутству за припрему документације за акредитацију високошколске установе.

Члан 5.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси:

- 1) упутство за припрему документације за акредитацију високошколских установа и
- 2) упутство рецензенту за процену испуњености стандарда за акредитацију високошколских установа,

које доставља Националном савету на мишљење и објављује на Интернет страници Комисије.

Члан 6.

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за акредитацију високошколске установе урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију високошколске установе;
- 3) да је документација за акредитацију студијског програма урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију студијског програма;
- 4) за тачност података у документацији за акредитацију високошколске установе и студијских програма.

Члан 7.

Захтев за акредитацију са документацијом се прво подноси Комисији ради провере исправности документације из члана 4. овог правилника, а онда се са печатом Комисије предаје Министарству – Управи за заједничке послове републичких органа.

У случају када је документација непотпуна, Комисија налаже подносиоцу захтева да комплетира документацију у року од осам дана од дана пријема налога Комисије.

Ако подносилац захтева не поступи у складу са налогом Комисије, сматра се да је одустао од захтева.

Члан 8.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана из одговарајућег образовно-научног, односно образовно-уметничког поља и један студент са листе студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са листâ одговарајућих институција (послодаваца, професионалних удружења, тржишта рада, струковних удружења, комора итд.), које оне утврђују у складу са својим општим актима.

Студент из става 1. овог члана и лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 4. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Члан 9.

Комисија на предлог поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента за анализу и оцену резултата самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Сваки рецензент анализира документацију и оцењује:

- да ли је самовредновање изведено на основу стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе;
- који су стандарди при самовредновању и оцењивању квалитета испуњени у целини, који делимично, а који нису испуњени;
- које су области деловања високошколске установе у квалитативном смислу задовољавајуће, које су делимично задовољавајуће и које су незадовољавајуће.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси поткомисији извештај, који садржи оцену квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Чланови поткомисија и рецензенти не смеју бити у сукобу интереса у вези захтева који се разматра. То значи да не смеју да имају радни однос или било какав пословни аранжман у тој установи.

Члан 10.

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију непосредним увидом у рад високошколске установе, а о доласку обавештава високошколску установу петнаест дана пре планираног доласка.

Високошколска установа је дужна да поткомисији обезбеди све тражене податке и слободан приступ и увид у наставни процес и процес управљања.

Након спроведеног непосредног увида, поткомисија сачињава извештај који садржи оцену квалитета високошколске установе.

Члан 11.

На основу извештаја рецензента из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја поткомисије из члана 8. став 3. овог правилника, поткомисија утврђује предлог одлуке о акредитацији и доставља га Комисији у року од два месеца од извршења непосредног увида у рад високошколске установе.

Уз предлог одлуке о акредитацији достављају се извештаји из члана 7. став 3. и члана 8. став 3. овог правилника.

Члан 12.

Комисија на првој седници након пријема предлога одлуке о акредитацији разматра достављени предлог и доноси одлуку о акредитацији.

Одлука о акредитацији је донета ако за њу гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

У поступку акредитације Комисија:

- 1) издаје уверење о акредитацији високошколске установе;
- 2) упућује високошколској установи акт упозорења, односно мишљење, као део поступања по акту упозорења, о отклањању недостатака и оставља рок од 30 дана за акт упозорења, односно од 7 дана за мишљење, за отклањање наведених недостатака;
- 3) доноси решење о одбијању захтева за акредитацију.

Члан 13.

Против решења којим се одбија захтев за акредитацију оснивач или високошколска установа могу поднети жалбу Националном савету за високо образовање, преко Комисије, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Ако Комисија нађе да је жалба основана, а није потребно спроводити нов посебни поступак, може ствар решити друкчије и новим решењем заменити решење које се жалбом побија.

Ако Комисија нађе поводом жалбе да је спроведени поступак био непотпун, а да је то могло бити од утицаја на решавање у поступку акредитације, она може поступак допунити.

Члан 14.

Национални савет ће одбацити жалбу кад утврди да је недопуштена, неблаговремена или поднета од неовлашћеног лица.

Национални савет ће одбити жалбу кад утврди да је поступак акредитације правилно спроведен и да је решење донето у складу са законом и овим правилником.

Кад Национални савет утврди да је у поступку акредитације било пропуста, може, уз одговарајуће образложење:

- поништити решење Комисије и сам донети одлуку о захтеву за акредитацију на основу чињеница које је утврдила Комисија;
- поништити решење и наложити Комисији да понови поступак акредитације, у целини или делимично.

У поступку решавања по жалби, Национални савет може тражити од Комисије и од установе подносиоца захтева допуну података од значаја за доношење одлуке.

Одлука Националног савета је коначна.

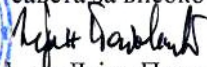
Члан 15.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник

Националног савета за високо образовање

проф. др Дејан Поповић

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Основни задаци и циљеви високошколске установе

Стандард 2: Планирање и контрола

Стандард 3: Организација и управљање

Стандард 4: Студије

Стандард 5: Научноистраживачки и уметнички рад

Стандард 6: Наставно особље

Стандард 7: Ненаставно особље

Стандард 8: Студенти

Стандард 9: Простор и опрема

Стандард 10: Библиотека, уџбеници и информатичка подршка

Стандард 11: Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Стандард 12: Извори финансирања

Стандард 13: Јавност у раду

Стандард 1: Циљеви високошколске установе

Високошколска установа има утврђене циљеве који су у складу са циљевима високог образовања, који су утврђени законом.

Упутства за примену стандарда 1:

- 1.1 Циљеви показују друштвену оправданост постојања високошколске установе, одређују општи правац њене делатности и основ су за препознавање приоритета високошколске установе у будућем раду.
- 1.2 Циљеве високошколске установе, сажето изражене, утврђује орган управљања високошколске установе и објављују се у одговарајућој публикацији установе.
- 1.3 Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви у складу са расположим могућностима и ближе одређују делатност високошколске установе.
- 1.4 Све активности високошколске установе, а посебно развој студијских програма, су у складу са утврђеним основним задацима и циљевима високошколске установе.

Стандард 2: Планирање и контрола

Да би остварила основне задатке и циљеве високошколска установа врши планирање и контролу резултата свих облика образовних, научних, уметничких, истраживачких и стручних активности у оквиру своје делатности.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1 Високошколска установа има прописан поступак краткорочног и дугорочног планирања. Планирање се врши на основу анализе унутрашњих и спољашњих чинилаца. Планирање је засновано на систематичном и сталном прикупљању података и њиховој стручној анализи. Резултати планирања су плански документи који су доступни јавности и примењују се у пракси.
- 2.2 Високошколска установа редовно и систематично контролише испуњавање основних циљева. Контрола се обавља поређењем планираних и остварених циљева и поређењем резултата високошколске установе са њеним резултатима у претходном периоду и са резултатима сличних високошколских установа у земљи и свету. О резултатима контроле високошколска установа сачињава извештај који је доступан јавности.
- 2.3 Високошколска установа редовно преиспитује делотворност спроведеног планирања и контроле и ради на њиховом унапређењу.

Стандард 3: Организација и управљање

Високошколска установа има организациону структуру и систем управљања који обезбеђују постизање циљева високошколске установе.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1 Организација високошколске установе, која је у складу са циљевима и друштвеним потребама, уређује се статутом установе.
- 3.2 Овлашћења и одговорности органа управљања, стручних органа високошколске установе, као и студентског парламента утврђени су статутом високошколске установе.
- 3.3 Рад органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује.

Стандард 4: Студије

Садржај квалификација и диплома појединих врста и нивоа студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма. Опис квалификација сваког студијског програма мора бити прецизно дефинисан и одговарати одређеном нивоу националног оквира квалификација. Студијски програми високошколске установе су у складу са основним циљевима и служе њиховом испуњењу. Високошколска установа систематично и ефективно планира, спроводи, надгледа, вреднује и унапређује квалитет студијских програма.

Упутства за примену стандарда 4:**4.1. Упутства за примену стандарда који се односе на врсту и степен студија:**

- 4.1.1 Квалификације које означавају завршетак основних струковних студија стичу студенти:
  - који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које оспособљава за коришћење стручне литературе;
  - који су у стању да примене знање и разумевање у професији;
  - који су у стању да пренесу знања на друге;
  - који поседују способност да наставе студије;
  - који поседују способност за тимски рад.
- 4.1.2 Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:
  - који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;
  - који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или звању и који имају способности које се најчешће исказују смишљањем и одбраном аргумената и решавањем проблема унутар поља студирања;
  - који имају способност да прикупљају и тумаче потребне податке;
  - који имају способност размишљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима;
  - који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и ширу јавност;
  - који су развили способности које су неопходне за наставак студија.
- 4.1.3 Квалификације које означавају завршетак специјалистичких струковних студија стичу студенти:
  - који су показали продубљено знање, разумевање и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације, које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним или основним академским студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације;
  - који су у стању да примене продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија;
  - који су стекли знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке;
  - који имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

4.1.4 Квалификације које означавају завршетак мастер струковних студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основним струковним студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања у пракси;
- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;
- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној јавности;
- који су оспособљени за решавање практичних проблема у привредним предузећима и јавним установама.

4.1.5 Квалификације које означавају завршетак мастер академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основним академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;
- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;
- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности.

4.1.6 Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним и уметничким областима специјализације, засновано на знању и вештинама стеченим на мастер академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним и уметничким областима студија;
- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим научним и уметничким областима студија;
- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

4.1.7 Квалификације које означавају завршетак докторских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање одређеног поља студија;
- који су савладали вештине и методе истраживања на том пољу;
- који су показали способност конципирања, пројектовања и примене;
- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;
- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;
- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;

- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широкој академској заједници и друштву у целини;
- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

4.2 Упутства за примену стандарда који се односе на студијске програме

- 4.2.1 Сваки студијски програм је повезана и усклађена целина која обухвата циљеве, структуру и садржај, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начин провере знања, исходе учења и компетенције студената.
- 4.2.2 Високошколска установа која нуди више студијских програма осигурава да сви програми испуњавају основне стандарде квалитета и да између њих постоји потребан степен усаглашености.
- 4.2.3 Високошколска установа објављује циљеве сваког од студијских програма који остварује. Циљеви укључују постизање одређених знања и стручности и методе за њихово стицање. Циљеви могу да укључе развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама, потребним за развој каријере.
- 4.2.4 Студијски програми имају усклађену структуру одговарајуће ширине и дубине и примерене методе учења.
- 4.2.5 Високошколска установа редовно планира и вреднује резултате својих студијских програма. Те активности су засноване на утврђеним циљевима и расположивим средствима.
- 4.2.6 Високошколска установа стално развија, унапређује и преиспитује садржаје својих студијских програма, у чему одлучујућу улогу има наставно особље.
- 4.2.7 Сваки предмет из студијског програма исказује се бројем ЕСПБ бодова. Обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова. Број ЕСПБ бодова потребних за стицање дипломе, уређује се законом. Између различитих студијских програма може се вршити преношење ЕСПБ бодова.
- 4.2.8 Високошколска установа има процедуре за усвајање и анализу студијских програма.

Стандард 5: Научноистраживачки и уметнички рад

Високошколска установа која остварује академске студије има организован научноистраживачки и уметнички рад.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1 Високошколска установа непрекидно осмишљава, припрема и реализује научноистраживачке и уметничке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне пројекте.
- 5.2 Високошколска установа утврђује поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког, односно уметничког рада наставног особља.
- 5.3 Садржај и резултати научноистраживачког, уметничког и стручног рада установе усклађени су са циљевима високошколске установе и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.
- 5.4 Знања до којих високошколска установа долази спровођењем научноистраживачког и уметничког рада укључују се у наставни процес.
- 5.5 Високошколска установа подстиче и обезбеђује услове наставном особљу да се активно бави научноистраживачким, уметничким и стручним радом и да што чешће објављује резултате тог рада.
- 5.6 Високошколска установа обавља и подстиче издавачку делатност у складу са својим могућностима.
- 5.7 У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког и уметничког рада универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког парка, start-up предузећа, spin-off предузећа и других организационих јединица.

Стандард 6: Наставно особље

Високошколска установа запошљава наставнике, истраживаче и сараднике који својом научном, уметничком и наставном делатношћу омогућавају испуњење циљева установе. Наставно особље компетентно остварује студијске програме. Наставници имају обавезу да усавршавају своје наставничке, научне и уметничке компетенције.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1 Минималан број наставника у радном односу са пуним радним временом на високошколској установи је 20. Најмање 80% укупног броја наставника у радном односу са пуним радним временом мора имати наставна звања у следећим категоријама: предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор.
- 6.2 Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује тако да наставници остварују просечно максимално до 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно до 6 часова недељно, са толеранцијом од 20%. Наставник који је ангажован на више високошколских установа остварује активну наставу у свакој установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова, с тим да његово укупно ангажовање не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Републици Србији. Наставник са непуним радним временом, који мањи део радног времена остварује ван високог образовања, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова. Наставник са непуним радним временом, који већи део радног времена остварује ван високог образовања, односно наставник ангажован по уговору о допунском раду, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи максимално 4 часа недељно. Од укупног броја часова активне наставе на сваком студијском програму најмање 70% изводе наставници у радном односу са пуним радним временом, а за студијске програме у пољу уметности тај број не може бити мањи од 50%. Од укупног броја наставника потребних за обављање наставе по годинама студија за студијски програм за који се тражи дозвола за рад, академије струковних студија и високе школе струковних студија, изузев у пољу уметности, морају да имају најмање 50% наставника са стеченим научним називом доктора наука. На мастер струковним студијама сви наставници морају имати докторате наука изузев у пољу уметности.
- Професор емеритус се рачуна као наставник са пуним радним временом и ангажован је на трећем нивоу студија.
- Гостујући професор, који учествује у реализацији студијског програма се рачуна као наставник у допунском радном односу.
- Лице изабрано у научно звање може учествовати у извођењу свих облика наставе на докторским академским студијама, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторске дисертације, а ангажује се по уговору о допунском раду.
- 6.3 Број сарадника одговара потребама остварења студијских програма. Укупан број сарадника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује а да при томе сваки сарадник остварује просечно максимално 300 часова активне наставе годишње, односно просечно 10 часова активне наставе недељно, уз 20% толеранције, осим у пољу уметности. Појединачно максимално ангажовање сарадника је 16 часова недељно.
- 6.4 Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научној односно образовно-уметничкој области и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, уметничким делима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.
- 6.5 Уколико високошколска установа на пословима сарадника у настави запошљава студенте мастер академских или специјалистичких студија, они морају имати просек оцена на основним студијама најмање осам (8).
- 6.6 Високошколска установа бира у звање асистента студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који

показује смисао за наставни рад. Високошколска установа обезбеђује довољан број асистената за квалитетно извођење студијских програма и стално подмлађивање наставничког кадра.

- 6.7 Високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (демонстратора и сл.) за помоћ у настави на студијама првог степена, студента академских студија првог или другог степена, студента интегрисаних академских студија, или студента струковних студија првог или другог степена, који је на студијама првог степена остварио најмање 120 ЕСПБ бодова са укупном просечном оценом најмање 8 (осам).
- 6.8 Установа може за потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује. Посебни услови за избор у звање сарадника ван радног односа утврђује се општим актом високошколске установе.
- 6.9 Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно, уметничко и професионално напредовање и развој. Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научни, уметнички и истраживачки рад, учешће на научним скуповима, литературу, планирање и извођење истраживања.

Стандард 7: Ненаставно особље

Високошколска установа има ненаставно особље које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма и циљева установе.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1 Високошколска установа има најмање једног библиотекара. Високошколска установа на којој студира преко 1000 студената има најмање два библиотекара са високим образовањем и једног књижничара. На струковним студијама високошколска установа на којој студира преко 1000 студената има најмање једног библиотекара са високим образовањем и једног књижничара.
- 7.2 Високошколска установа на којој студира до 1000 студената, организује студентску службу са најмање два извршиоца и додатно једног извршиоца за сваких наредних 2000 студената. Високошколска установа има најмање једног библиотекара.
- 7.3 Високошколска установа има најмање једног извршиоца са високим образовањем на пословима информатичког система.
- 7.4 Високошколска установа има најмање једног извршиоца, дипломираног правника, на пословима секретара.

Стандард 8: Студенти

Сагласно основним задацима високошколска установа утврђује услове за упис студената и на основу тога врши избор кандидата. Високошколска установа обезбеђује потребне услове студентима за успешно савладавање студијских програма.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1 Високошколска установа расписује конкурс за упис на студије. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.
- 8.2 Број студената који високошколска установа уписује мора бити усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима.
- 8.3 Кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит или испит за проверу склоности и способности, у складу са статутом високошколске установе. Редослед кандидата утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности.

- 8.4 Високошколска установа непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената.
- 8.5 Успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно се прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту. Минимално учешће оцене коју студент добија током наставе у укупној оцени је 30%, а максимално 70%.
- 8.6 Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски односно научни назив у складу са законом. Својство студента престаје у случајевима предвиђеним законом.

Стандард 9: Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује простор и опрему неопходне за квалитетно извођење свих облика наставе. Стандарди простора и опреме одређују се по образовно-научним, односно образовно-уметничком пољу.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1 Високошколска установа обезбеђује простор за извођење наставе, и то:
- објекте са најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности;
  - простор по студенту се израчунава тако што се бруто простор установе подели са укупним бројем акредитованих студената на установи на свим студијским програмима и свим годинама студија, при чему у укупан број студената не улазе студенти који су на студијском програму који се изводи на даљину.
  - амфитеатре, учионице, лабораторије односно друге просторије за извођење наставе, као и библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама образовног процеса одређеног образовно-научног, односно образовно-уметничког поља;
  - одговарајући радни простор за наставнике и сараднике;
  - место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента.
- 9.2 Високошколска установа обезбеђује простор за административне послове и то најмање две канцеларије за потребе студентске службе и секретаријата.
- 9.3 Простор који обезбеђује високошколска установа за потребе наставе и за потребе управе, мора да задовољи одговарајуће урбанистичке, техничко технолошке и хигијенске услове. Простор мора бити у објектима који имају потребне грађевинске и употребне дозволе. Уколико објекти за потребе наставе и управљања нису у власништву високошколске установе или јој нису дати на коришћење, она обезбеђује закуп тих објеката за период од најмање пет година.
- 9.4 Високошколска установа обезбеђује потребну техничку опрему за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма.
- 9.5 Високошколска установа обезбеђује опрему и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима о чему обавештава студенте.
- 9.6 Високошколска установа обезбеђује простор за рад студентског парламента.

Природно-математичке науке

Високошколска установа обезбеђује додатни лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услове за наставу на терену и друге услове у складу са потребама студијског програма у односу на број студената на предметима из којих се изводи експериментална настава.

Медицинске науке

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да је капацитет довољан за минимално 20% од укупног броја уписаних студената. У сврху реализације клиничке обуке студената универзитет и медицински факултети унутар њега остварују сарадњу са одговарајућим клиникама као партнерима у медицинском образовању, о чему склапају уговор о сарадњи.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети у потпуности покривају клиничке предмете одређеног студијског програма.

Техничко-технолошке науке

За извођење студијских програма високошколска установа обезбеђује одговарајуће наставно-научне базе, које могу бити сопствене и у привреди.

Сопствене наставно-научне базе су: наставне лабораторије, научне и истраживачко-развојне лабораторије, огледна поља, технички центри и друге научне, истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу високошколских установа.

Наставно-научне базе у привреди су: институти, центри изузетних вредности, организације за обављање иновационе активности, организације за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности и предузећа за производњу хране, репроматеријала, опреме и услуга.

Наставно-научне базе у привреди опремљене су потребном мерном, демонстрационом, рачунарском и информатичко-комуникационом опремом за извођење наставних активности експерименталног, демонстрационог и симулационог карактера из свих предмета у оквиру одређене групе научно-стручних и стручно-апликативних предмета.

У области биотехничких наука високошколска установа обезбеђује најмање једно одговарајуће огледно добро. Огледна добра у области пољопривреде су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 100 ha обрадивог земљишта на којем се производе различите биљне врсте и узгајају различите врсте стоке, расадничка и семенарска производња, уз примену савремене технологије подржане квалитетном механизацијом, сходно захтевима студијских програма. Огледна добра у области шумарства су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 1000 ha земљишта, на којем се узгајају различите врсте шумских састојина, обавља производња семена и расадничког материјала уз примену савремене технологије, подржане квалитетном механизацијом.

Садржаји на огледним добрима одговарају захтевима студијских програма које изводи високошколска установа.

Високошколске установе које нису у биотехничким наукама а имају студијске програме из пољопривреде и шумарства, имају минималну стручну праксу као и високошколске установе у биотехничким наукама. За програме из пољопривреде високошколска установа мора имати на коришћењу најмање 50 ha обрадивог земљишта а у шумарству 500 ha под шумским састојинама. Ово се односи и на високошколске установе у биотехничким наукама и високошколским јединицама без својства правног лица ван седишта установе, које уписују до 200 студената на прву годину студија.

Уметност

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе са најмање 5 m² бруто простора по студенту.

За извођење студијског програма обезбеђени су потребни посебни простори у зависности од специфичности уметничке области: радионице, лабораторије, простор за изложбе, концертна дворана, тонски и оперски студио, позоришна сала, сала за пројекције филмова, филмски и ТВ студио и сл.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна опрема за савремено извођење наставе, у зависности од специфичности уметничке области.

Стандард 10: Библиотека, уџбеници и информатичка подршка

Високошколска установа има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информатичке ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Упутства за примену стандарда 10:

10.1 Високошколска установа има библиотеку снабдевену литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживачком и уметничком раду. Библиотека располаже са најмање 1000 библиотечких јединица из области из које изводи наставни процес.

- 10.2 Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства морају бити расположиви на време и у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.
- 10.3 Високошколска установа располаже информатичком опремом, која је неопходна за студирање и научноистраживачки и уметнички рад. Високошколска установа обезбеђује најмање једну рачунарску учионицу са приступом интернету.
- 10.4 Високошколска установа обезбеђује неопходну обуку наставника, сарадника и студената у циљу ефективног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса.

Стандард 11: Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Високошколска установа доноси и реализује стратегију обезбеђења квалитета у своме раду.

Упутства за примену стандарда 11:

- 11.1 Високошколска установа утврђује јасно и подробно формулисану стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, ненаставних активности као и услова рада и студирања, која је достаупна јавности.
- 11.2 Високошколска установа укључује све заинтересоване стране (представнике студената, тржишта рада, струковних удружења итд.) у процес креирања стратегије обезбеђења квалитета.
- 11.3 Високошколска установа образује посебну комисију за обезбеђење квалитета, из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.
- 11.4 Високошколска установа спроводи у пракси утврђену стратегију обезбеђења квалитета и у том циљу предузима потребне активности за реализацију стратегије обезбеђења квалитета и предузима мере за отклањање уочених неправилности. Високошколска установа посебно прати квалитет извођења наставе, обављања испита, успешност студената у студирању у целини и на појединачним предметима, квалитет уџбеника и предузима потребне мере за отклањање уочених недостатака.
- 11.5 Студенти имају активну улогу у доношењу и спровођењу стратегије обезбеђења квалитета. Посебно је значајна оцена квалитета наставног процеса која се утврђује анкетирањем студената.
- 11.6 Самовредновање је саставни део стратегије обезбеђења квалитета и спроводи се у интервалима од највише три године. У поступку самовредновања разматра се и оцена студената о квалитету наставног процеса.
- 11.7 Високошколска установа има општи акт о уџбеницима.

Стандард 12: Извори финансирања

Извори финансирања високошколске установе довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе најмање за период трајања студијског програма.

Упутства за примену стандарда 12:

- 12.1 Високошколска установа остварује позитивне финансијске резултате у периоду од најмање три године.
- 12.2 Високошколска установа има доступан финансијски план за период законом прописаног трајања студијског програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамици.
- 12.3 Уколико је неопходно, високошколска установа обезбеђује потребне банкарске кредите и гаранције.

Стандард 13: Јавност у раду

Високошколска установа објављује потпуну, прецизну, јасну и доступну информацију о свом раду која је намењена студентима, потенцијалним студентима и осталим заинтересованим лицима.

Упутства за примену стандарда 13:

- 13.1 Информација коју високошколска установа објављује омогућава студентима и потенцијалним студентима да донесу одговарајуће одлуке о свом образовању.
- 13.2 Високошколска установа објављује циљеве, очекиване образовне исходе, опис студијских програма и опис предмета које нуди, услове уписа и преноса ЕСПБ бодова, износ школарине, статус установе и њену акредитацију, стратегију обезбеђења квалитета, финансијске резултате и друге релевантне податке.
- 13.3 Високошколска установа објављује листу чланова управе као и листу наставника и сарадника, са подацима о њиховим квалификацијама и ангажовању у високошколској установи.
- 13.4 Високошколска установа има своју веб презентацију на интернету.
- 13.5 Универзитет је дужан да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката заједно са извештајем комисије за оцену доктората, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учини јавно доступним.